

దిగవల్లి వేంకట శివరావు

ట్రాన్సిట్ ప్రవృత్తి వలన దొంగ ప్రాంతాల్లో స్వేచ్ఛ, కలెక్టరు, ప్రభుత్వ పదవులు. అలాగే వేగన్ ఆఫీస్ లో ఉన్న పీఠాధిపతి దివ్యమందిరంపై అత్యంతమైన ఒక వలస దొంగలదొంగ అయిపోయారు. ఆ వలస వలసలకు ఆ దేవాలయాన్ని దీపమందిరం చేస్తూ ఉండేది. ఆ తరువాత అది చాలా చేతులు మారింది. ఆ వలసకు తాకిన వాళ్ళందరూ నర్సరాజుల అంబులయారు. శ్రీరంగంపట్నం పాలించిన పై నూరు సుల్తాన్ లు పై డర్ అరి, తప్పు పొందూ దేవాలయాల పట్ల, దేవాలయాల పట్ల భక్తి ప్రవర్తనలు కనబరచేవారు. యుద్ధాల వల్ల వచ్చిన వాళ్ళు కనబరచేవారు, హోమాలు చేయించేవారు.

వాళ్ళ దేవాలయాలకు చేసిన దానధర్మాలు వనరులు భస్మి అయ్యాయి. దిగవల్లి వేంకట శివరావుగారి 'కథలు-గాథలు' నాలుగు సంపుటలు చదివితే గురిపించి తీసిన పరిశ్రమ ద్వారా లాంటి ఇలాంటి కథలన్నీ దొరుకుతాయి. అక్కడ కొన్ని పేర్లు తెలుసుకోవటం ప్రయోజనకరమైనది. వరికోడకులుగా ప్రఖ్యాతి పొందినవారు శివరావుగారు.

హృత్కవి

వంశీమూలం తొలిసారి తెలుగుదేశ చరిత్ర అయిన కరతలాపకం. అందుకు సంబంధించిన ఏ వ్యాఖ్యమీ వారే వారు పాత్ర పుచ్చుకోగలరు. ఉపయోగం వంశీ అందించిన ఉదాహరణలు. అందును గురించిన ఏ లిప్యం అయినా ఆయన విప్పి చెప్పగలరు. అలాంటి సాహిత్యం, చరిత్ర, రాజకీయ వ్యవస్థ, విద్యాభివృద్ధి, వ్యాయాసాలు వైవాళి, సామాజిక పరిస్థితులు, జన జీవనం-ఇవన్నీ శివరావుగారి పుట్టినిల్. చరిత్ర పరిశోధన రంగంలో అధిరుది ఉన్నవారంతా-ముఖ్యంగా యువకులు-మనస్థూరు దృక్పథమూ, నేతృత్వం, అచిరక పరిశ్రమ అనేది వారి దగ్గర వేరుకోవలసిన మేర గుణాలు. వారి వృత్తి వ్యాయాసానికి అయినా ప్రవృత్తి చరిత్ర పరిశోధనావిమలం.

వారకేశంలో బ్రిటిషు పరిపాలనకు సంబంధించి శివరావుగారు సంపాదించిన చరిత్రకావాలూ, సేకరించిన గ్రంథాలూ, అధ్యయనం చేసిన ఆకారం దృష్ట్యా మరే తెలుగు చరిత్రకారుడూ వీరికి సోటి రాడవడం సాధనం కాదేమో. మొదటిసారిగా మనం వారిని కలుసుకోవచ్చునట్లు వారిని మూల వ్యాఖ్యపూర్వకంగా ఏదైనా జిజ్ఞాస ప్రకటించి వచ్చుడు ఆయన సులభ ప్రాప్త్యం కాదనే అనిపిస్తుంది. అది 'అది కొంచెం తరువాత పరిశీలించు' అనే సూక్తి ఆయన పట్ల అప్రత్యక్షం. విశిష్టమైన ఆస్తితో, అయినా వలసలకు తగిన చిహ్నం, చరిత్ర ప్రయోగం, సామాజిక శ్రమ ఉండి వారి మేరకే వారి మనస్థూరం, సాహిత్యం, సామన్యం ఎవరికైనా అనుభూతం అవుతాయి. అర్థవంతం కూడిన అధిరాష్ట్రం ప్రకటిస్తే చాలు వారి మనస్థూరం లభిస్తుంది.

తాత తాతల నాటి కథలు

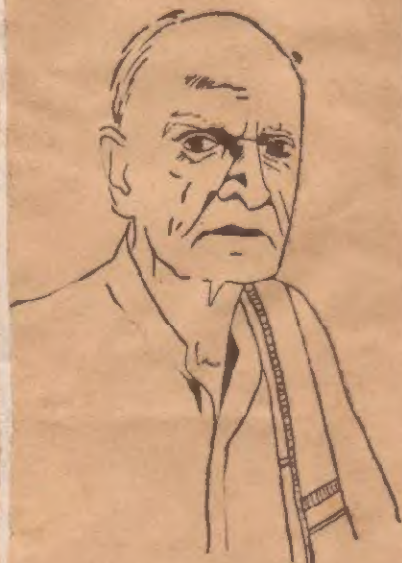
'తాత తాతల నాటి కథలు' అతలాకుతలం ఏమిగాని తాతతాతల నాటి కథలను తవ్వ పోస్టులో అని తీమాగా పరిశీలించిన వాళ్ళు శివరావుగారి చరిత్రకారుల ప్రవృత్తి తెలుసుకుంటే ఉండలేకపోయారు. దిగవల్లి వారి '1857 హైదరాబాద్ రంగులు' తమకు పేరైన కథలనే

వైదొలి విశ్వవారం అన్నారు. ఈ నవలను శివరావుగారికి అంకితం ఇచ్చారు.

దివ్యమందిరం పీఠాధిపతి శివరావుగారి కిష్టానికి కాకపోవచ్చు. ఆ విషయం కాళియాగ్రా చరిత్ర మూలం వాళ్ళంతా తెలుసుకోగలరు. అయినా దివ్యమందిరం పీఠాధిపతి శివరావుగారి పేరుతోనూ, కాళియాగ్రా చరిత్ర తోనూ దిగవల్లి వారికి అవివాదం సంబంధమే ఉంది. తొలిసారి పీఠాధిపతి శివరావుగారి ఉనికిని తొలిసారి వెల్లడించేది గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారే అయినా శివరావుగారిలో పరిశ్రమించి, ఎన్నో వివరాలు సంపాదించి, విస్తృతమైన వాస్తవాలతో విలువైన పీఠికతో కాళియాగ్రా చరిత్ర ప్రచురించారు.

శివరావుగారి వీరశైలి పీఠాధిపతి శివరావుగారి వీరశైలి, అదంతా అయినా వివాదాల నాటికే. పీఠాధిపతి శివరావుగారి వీరశైలి, అక్కడ కొన్ని క్రితం స్వతంత్ర్య సమరంలో శివరావుగారు నిర్వహించిన వాతావరణం వంటి ప్రముఖాలు ప్రస్తుతించారు. వేలూరి శివరావు శాస్త్రిగారు, వేలూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారి వంటి ఉద్ధరిత వందతులు శివరావుగారి చరిత్ర రచనలోని పోగులను మెచ్చుతున్నారు. మల్లంపల్లి సోమేశ్వర శర్మగారి వంటి చరిత్రకులు అభినవ చరిత్ర రచయితలతో శివరావుగారికి పెద్ద పీటనే వేశారు.

కాళియాగ్రామానం, దేశభక్తి, సంపదాయానురక్తి, ధర్మం పట్ల ఆసక్తి దిగవల్లివారి రచనలకు జీవశక్తి, అల్పా అని వారు సంస్కరణ విశేష అనుకోవచ్చు.

'మంచి గతమున కొంతమేనోయ్' అనే దానిని ఒక వివాదంగా చేసి గొంటు చింబుకోవడాని వారు నిరసించి దానికి వెనుకాడారు. దేశాని పాత్రం వివేచన ఉండాలి. కాళియాగ్రామానం పట్ల గౌరవం ఉండాలి. సంపదాయం లోని మేలిమిని గ్రహించగలిగి, సంస్కరణ తత్పరత కలిగి ఉండాలి-అనే వారి ఆశయాలుగా మనం గ్రహించవచ్చు.

శివరావుగారివగానే 'కథలు-గాథలు' వివరించాలి. కవితలరాయి. మరలమైన ఆకర్షకమైన భువ్యమైన శైలితో పరిపూర్ణమైన కుతూహలాన్ని రేకెత్తించే నవ్వినేరంతో ఈ 'కథలు-గాథలు' వారు పరిశ్రమలో ప్రవేశించారు. అటు తరువాత వాటిని నాలుగు సంపుటలుగా కూడా ప్రచురించారు. ప్రజా ప్రభుత్వం, తన సోపాన వ్యవస్థ, విజయవాడ వ్యాయాస వారి వంట చరిత్ర, సామాజిక స్వతంత్ర్య సమరాలు మొదలైన వన్నీ కలుపుకొని వెలుగుతున్నాయి. 'విస్తారం ప్రముఖ వివాదాల గురించి' అనే ప్రస్తావనతో ప్రజాగ్రాంధ చరిత్ర పీఠాధిపతి ఉపయోగించే సామగ్రి కూర్చారు.

చిన్ననాటి ప్రధానం

అటు మీకు చరిత్ర పరిశోధన పట్ల అభివృద్ధి అయితే, అధిరాష్ట్రం పట్ల కలిగింది. ఎప్పుడు కలిగింది అంటే వారలూరూ.

"గ్రామం తెలుసుకున్న వయస్సులో వ్యక్తిత్వం రూపకాలు దిద్దుకొంటున్న కాలంలో నా ముట్టు ఉప్పు వారాచరణం వచ్చి కాళియాగ్రామానం పూరితున్నా వేసింది. ముందు పాతకాలి పాతకాలం అనే పేరున ఉండి తరువాత పీఠాధిపతి శివరావుగారి పాతకాలం ప్రసిద్ధమైన విద్యాయంలో మే 1910 నుంచి 1916 దాకా చదువు

